

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 200 **din data de 26.02.2020**

Dosar nr.: 658/2019

Petiția nr.: 5626/25.09.2019

Petent:

Reclamat:

Obiect: hărțuire pe criteriul handicap

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamaților

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petenta, persoană cu handicap locomotor și angajată la Direcția Publică de Venituri Târgu Jiu din cadrul Primăriei Târgu Jiu, reclamă faptul că directorul executiv adjunct o hărțuiește la locul de muncă pentru a o determina să nu-și mai parcheze autoturismul pe unul din cele două locuri de parcare destinate persoanelor cu handicap, amenajate de către angajator.

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

5. Prin adresa înregistrată sub nr. 5626/16.10.2019 a fost citat petenta, iar prin adresa înregistrată sub nr. 6158/16.10.2019 a fost citată partea reclamată pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 05.11.2019.

6. Procedură legal îndeplinită.

7. La termenul stabilit, la ședința de audieri petenta a fost prezentă, iar partea reclamată a fost absentă.

8. În cadrul ședinței de audieri petenta a depus trei declarații de martor, care au fost comunicate părții reclamate prin adresa înregistrată sub nr. 6801/12.11.2019.

9. Prin adresa înregistrată sub nr. 6669/06.11.2019 partea reclamată depune un punct de vedere, care este comunicat petentei prin adresa înregistrată sub nr. 6801/12.11.2019.

10. Prin adresa înregistrată sub nr. 7649/13.12.2019 partea reclamată a depus concluzii scrise, la care a anexat declarația de martor a salariatei

11. Prin adresa înregistrată sub nr. 7678/13.12.2019 partea reclamată a depus probe foto.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

12. Prin sesizarea înregistrată la CNCD sub nr. 5626/25.09.2019 petenta susține faptul că în data de 21.08.2019 partea reclamată i-a transmis prin intermediul personalului de la pază să nu-și mai parcheze autoturismul pe locul persoanelor cu handicap deoarece dumneai nu mai are unde parca; de asemenea, partea reclamată a acuzat-o că se folosește de legislație și de expresia “discriminare”, “*ca și persoanele de etnie romă*”, dar că în realitate handicapul său nu ar fi un handicap locomotor.

13. Petenta susține că începând cu data de 21.08.2019 partea reclamată a venit zilnic în biroul petentei și a amenințat-o cu pierderea locului de muncă în cazul în care va continua să-și parcheze mașina pe locul persoanelor cu handicap; de asemenea, petenta susține că partea reclamată îi deranjează în mod intenționat activitatea, desfășurându-și diverse sarcini de serviciu în biroul petentei, deși deține propriul său birou (ex. discută cu inspectorii de la Serviciul constatare urmărire persoane fizice în biroul petentei, ține audiențe pe temă fiscal în biroul petentei, își efectuează atribuțiile la aceeași masă la care lucrează petenta).

14. În continuare petenta susține că deține autoturism proprietate personală adaptat handicapului său (lipsă braț drept, cu utilizare de proteză), că are afișat în parbriz semnul internațional al persoanelor cu handicap și că face naveta de la domiciliu până la serviciu pe o distanță de aproximativ 15 km.

15. Petenta susține că de la declanșarea conflictului partea reclamată a jignit-o în mai multe ocazii, spunându-i direct și pe un ton superior că este handicapată.

16. În final petenta propune următoarele probe în susținerea celor afirmate: proba cu martori, raport de sesizare neregularitate adresat de petentă Direcției Publice de Venituri Târgu Jiu și Primăriei Târgu Jiu.

17. În cadrul audierilor din data de 05.11.2019 petenta a depus declarații de martor ale următoarelor persoane:

18. Din declarațiile de martor depuse de petentă în cadrul ședinței de audieri reiese faptul că partea reclamată i-a solicitat petentei să-și mute mașina proprietate personală din fața instituției deoarece a parcat pe un loc rezervat contribuabililor care au handicap locomotor; de asemenea, în declarația de martor a salariații S.M. se menționează că partea reclamată i-a reproșat petentei, în momentul în care aceasta nu a fost de acord cu solicitarea de a-și muta mașina, că “tu și țișanii folosiți cuvântul discriminare”.

Susținerile părții reclamate

19. Prin punctul de vedere depus și înregistrat sub nr. 6669/06.11.2019 partea reclamată susține că nu a parcat și nu parchează pe locul destinat persoanelor cu handicap, lucru care poate fi confirmat cu chestionare completate de 5 salariați ai și probat cu declarația de martor a agentului de securitate.; de asemenea, partea reclamată susține că nu a “amenințat-o” pe petentă pentru a obține pentru dumneai acel loc de parcare, având în vedere că folosește un loc de parcare distinct.

20. În legătură cu locurile de parcare, partea reclamată susține că nu i-a spus vreodată petentei să nu mai parcheze pe locurile rezervate pentru persoanele cu handicap pentru că acolo parchează dumneaei, ci a făcut următoarea afirmație: “o să mutăm toate mașinile ce se parchează în fața direcției în cel mai scurt timp în noua parcare amenajată, datorat atât de faptul că noua parcare are un număr mult mai mare de locuri, cât și de faptul că cele 3 locuri din prezent vor fi desființate când sediul principal va intra în extindere și reparație capitală, locul rezervat parcării actuale fiind luat de extinderea zonei de relații publice a instituției”.

21. Partea reclamată susține că pe o rază de 30 m față de sediul. Târgu Jiu au fost special amenajate patru locuri de parcare pentru persoane cu handicap, dintre care două pe partea dreaptă și două pe partea stângă, timp de aproximativ 10 ani petenta parcând vis-à-vis de sediul direcției, pe partea stângă; partea reclamată susține că în momentul în care petenta a început să parcheze pe partea dreaptă, a rugat-o să lase liber locul de parcare din imediata apropiere a intrării de acces în instituție pentru persoanele cu handicap locomotor și însoțitorii acestora și să-l folosească pe cel aflat la 5 m distanță, aspect ce i-a fost adus la cunoștință și de către alte persoane.

22. Partea reclamată susține că în data de 02.07.2018 și în data de 09.08.2019 a întocmit două referate de necesitate pentru amenajare de locuri de parcare noi pentru contribuabili și persoane cu handicap și a întocmit documentele necesare în vederea cadastrării/întăbulării unei suprafețe de teren de 510 mp.

23. În continuare, partea reclamată arată că DPV Târgu Jiu se confruntă cu lipsa de spațiu, motiv pentru care în anul 2018 a luat măsuri în acest sens, solicitând suplimentarea spațiului; ca urmare, în momentul eliberării unui spațiu în apropiere care corespundea nevoilor instituției, s-a semnat un contract de administrare gratuită pentru o perioadă de 20 de ani pentru un imobil care va fi utilizat începând cu anul 2020, în acest fel fiind eliminată problema lipsei spațiului.

24. Partea reclamată susține că în condițiile lipsei de spațiu din sediul D.P.V. Târgu Jiu, salariații Serviciului Resurse umane, salarizare, contabilitate au o situație favorizată pentru că își desfășoară activitatea în 22 mp, neavând nici activități cu publicul, față de alți șapte colegi care lucrează într-un spațiu de 15 mp, cu cel puțin cinci contribuabili veniți să își rezolve problemele curente fiscal, sau față de cei 10 inspectori cu un birou de 25 mp care lucrează cu minim 6 contribuabili; în acest sens partea reclamată susține că inclusiv directorii instituției își desfășoară activitatea într-un birou comun, tot din lipsă de spațiu, fiind de părere că petenta ar trebui să aprecieze corect situația spațiului prin adoptarea unei poziții corecte față de toți ceilalți colegi, recunoscând că deține un spațiu propriu mult mai generos față de restul.

25. În continuare partea reclamată susține că a existat o singură ocazie în care timp de aproximativ 40 de minute și-a desfășurat o foarte mică parte din activitate folosind biroul petentei, petenta încercând să sugereze cu rea-credință că și-ar desfășura activitatea zilnic la biroul acesteia, dând caracter repetitiv situației pentru a o asocia unei forme de hărțuire; mai mult decât atât, partea reclamată susține că, în calitate sa de director, nu este necesar să își justifice prezența în nici un birou al unității, intrând în atribuțiile sale să cunoască cu ce se ocupă fiecare salariat în parte; partea reclamată mai susține faptul că există și alți colegi, precum care au o prezență zilnică în biroul petentei, chiar pe parcursul întregului program de lucru deși are biroul în altă aripă a unității, despre care petenta nu face vorbire.

26. Partea reclamată susține că nu folosește un ton superior față de petentă.

27. Partea reclamată susține că petenta i-a adresat cuvinte jignitoare și că a dat-o afară din birou, martori fiind colegii de asemenea, partea reclamată menționează că a părăsit biroul petentei din respect pentru restul colegelor și pentru că poziția, caracterul și educația nu i-au permis să amplifice o stare conflictuală deja creată, deși intră aproape zilnic în biroul serviciului RUSC în vederea colaborării cu angajații din respectiva structură.

28. În final, partea reclamată susține că nu a umilit-o pe petentă, nu i-a afectat activitatea profesională și nu a implicat familia acesteia în nici o discuție, sesizarea înaintată de petentă către C.N.C.D. reprezentând de fapt o răzbunare a acesteia după ce i-a solicitat să se axeze strict pe sarcinile din fișa postului și să își desfașoare activitățile contabile în afara DPV.

VI. Motivele de fapt și de drept

29. **În fapt**, Colegiul director reține că petenta reclamă o posibilă hărțuire la locul de muncă pe criteriul handicap.

30. **În drept**, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul analizează în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art. 2 al O.G. nr. 137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și, subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, conform art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională.

31. Potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, prin discriminare se înțelege acel tratament diferențiat ce are la bază un criteriu, dintre cele prevăzute în lege, și care are drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege. Conform art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000, republicată, hărțuirea reprezintă manifestarea oricărui comportament, pe baza unuia dintre criteriile prevăzute de lege, care „duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”. În acest sens se poate observa că ambele definiții (*discriminare*, *hărțuire*) includ elementul criteriului, element care diferențiază o cauză care cade sub incidența O.G. nr. 137/2000, republicată, de cauzele care au o altă natură juridică (spre exemplu conflictele de muncă). În cazul hărțuirii, raportul de cauzalitate între criteriul invocat și fapta sesizată este direct, iar acest aspect rezultă din însăși prevederile art. 2 alin. 5 din O.G. nr. 137/2000, republicată. Acest element constitutiv al hărțuirii permite reținerea acelor comportamente care, chiar dacă nu au fost săvârșite cu intenție, produc efectul de realizare al unui cadru definit ca „intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”.

32. Astfel, fapta de hărțuire se verifică prin:

- existența unui comportament care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv;

- existența unui criteriu pe care se bazează comportamentul nedezirabil.

33. Raportat la cele de mai sus, Colegiul trebuie să analizeze dacă s-a săvârșit o faptă de discriminare prin acțiunile întreprinse de partea reclamată.

34. Astfel, în speța de față, Colegiul director reține că petenta sesizează acte de hărțuire săvârșite la locul de muncă de către un angajat cu funcție de conducere prin care s-ar crea un cadru intimidant, ostil, degradant sau ofensiv la adresa petentei, actele de hărțuire având ca scop intimidarea petentei pentru a renunța la dreptul său de a parca pe locul special amenajat pentru persoane cu handicap.

35. Colegiul Director reține faptul că nerespectarea principiului de adaptare rezonabilă pentru persoanele cu dizabilități reprezintă discriminare. În acest sens, *Directiva 2000/78/EC privind cadrul general al egalității de tratament în domeniul angajării și ocupării*, prin art. 5, enunță principiul acomodării rezonabile a persoanelor cu dizabilități. Conform acestui principiu, angajatorii au obligația de a asigura accesul persoanelor cu dizabilități la locurile de muncă, în condiții rezonabile. În România, Directiva 2000/78/EC este implementată prin Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor faptelor de discriminare, ordonanță prin care legiuitorul român a reglementat interzicerea tuturor formelor de discriminare pe criteriul dizabilitate (handicap).

36. De asemenea, Colegiul director reține că legiuitorul român a adoptat Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, conform căreia (art. 3) *„Protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap au la bază următoarele principii: (...) b) prevenirea și combaterea discriminării; c) egalizarea șanselor; (...) h) adaptarea societății la persoana cu handicap; i) interesul persoanei cu handicap; (...) l) libertatea opțiunii și controlul sau decizia asupra propriei vieți, a serviciilor și formelor de suport de care beneficiază; m) abordarea centrată pe persoană în furnizarea de servicii; (...)”*, prin accesibilitate înțelegându-se (art. 5) *„ansamblul de măsuri și lucrări de adaptare a mediului fizic, precum și a mediului informațional și comunicațional conform nevoilor persoanelor cu handicap, factor esențial de exercitare a drepturilor și de îndeplinire a obligațiilor persoanelor cu handicap în societate”*, prin adaptare se înțelege *„procesul de transformare a mediului fizic și informațional, a produselor sau sistemelor, pentru a le face disponibile și persoanelor cu handicap”*, iar prin egalizarea șanselor înțelegându-se *„procesul prin care diferitele structuri sociale și de mediu, infrastructură, serviciile, activitățile informative sau documentare devin disponibile și persoanelor cu handicap”*.

37. Potrivit art. 62 alin. 1 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, *“Clădirile de utilitate publică, căile de acces, clădirile de locuit construite din fonduri publice, mijloacele de transport în comun și stațiile acestora, taxiurile, vagoanele de transport feroviar pentru călători și persoanele principalelor stații, spațiile de parcare, străzile și drumurile publice, telefoanele publice, mediul informațional și comunicațional vor fi adaptate conform prevederilor legale în domeniu, astfel încât să permită accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap.”*, iar potrivit art. 65 alin. 1 *“În spațiile de parcare de pe lângă clădirile de utilitate publică, precum și în cele organizate vor fi adaptate, rezervate și semnalizate prin semn internațional cel puțin 4% din numărul total al locurilor de parcare, dar nu mai puțin de două locuri, pentru parcare gratuită a mijloacelor de transport pentru persoane cu handicap.”*

38. Prin raportare la prevederile legale de mai sus, Colegiul director reține că accesibilitatea este un factor esențial de exercitare a drepturilor și de îndeplinire a obligațiilor persoanelor cu handicap, egalizarea șanselor presupunând procesul prin care libertatea de mișcare și de acces în anumite spații devine disponibilă acestei categorii de persoane cu handicap locomotor.

39. În privința aspectelor sesizate de către petentă, Colegiul director reține susținerile părții reclamate cu privire la solicitarea adresată petentei legat de locurile de parcare, mai exact se reține faptul că reclamata a rugat-o pe petentă să lase liber locul de parcare din imediata apropiere a intrării de acces în instituție pentru persoanele cu handicap locomotor și însoțitorii acestora și să-l folosească pe cel aflat la 5 m distanță, astfel cum a procedat în ultimii 10 ani; de asemenea, se reține justificarea părții reclamate cu privire la faptul că nu-și desfășoară activitatea aferentă funcției de director în mod uzual în biroul petentei, situațiile în care a folosit biroul petentei pentru realizarea sarcinilor de serviciu fiind excepții și fiind motivate de lipsa de spațiu cu care se confruntă instituția angajatoare (inclusiv directorii desfășurându-și activitatea într-un birou comun, tot din lipsă de spațiu).

40. Din documentele depuse la dosar se reține că în spațiul situat în imediata proximitate a Direcției Publice de Venituri Târgu Jiu, sunt locuri de parcare rezervate și marcate corespunzător pentru parcare mijloacelor de transport pentru persoanele cu handicap, potrivit prevederilor din Legea nr. 448/2006 republicată. În acest sens, Colegiul director constată că dreptul la care s-a făcut referire în sesizare nu a fost încălcat deoarece instituția angajatoare are amenajate patru locuri de parcare pentru persoane cu handicap (două pe partea dreaptă și două pe partea stângă față de intrarea în clădire), suficiente pentru persoanele cu handicap, atât contribuabili cât și angajați; de asemenea, partea reclamată a făcut demersurile necesare, în limitele competențelor sale, pentru amenajarea mai multor locuri de parcare pentru persoanele cu handicap, inclusiv comunicându-i petentei stadiul măsurilor luate în acest sens.

41. În concluzie Colegiul director constată că din probatoriul existent la dosar nu pot fi reținute elemente de comportament care să fi condus la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant, ofensiv față de petentă, pe criteriul handicap/dizabilitate, neexistând niciun drept încălcat. O faptă poate fi considerată discriminatorie dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională. Interzicerea accesului la spațiul de parcare special amenajat pentru persoane cu handicap creează prejudicii persoanelor cu dizabilități și le limitează dreptul la o viață normală.

42. Coroborând toate elementele probatorii ale dosarului și analizând aspectele de mai sus, acțiunea astfel cum a fost formulată și definiția hărțuirii astfel cum este prevăzută în art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, Colegiul director constată că în speță nu se poate reține elemente de comportament care să fi condus la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant, ofensiv față de petentă, pe criteriul handicap/dizabilitate, neexistând niciun drept încălcat.

Față de cele de mai sus, în temeiul art.20 alin.(2) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Aspectele sesizate nu constituie fapte de discriminare potrivit prevederilor O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată;
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 26.02.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DINCĂ ILIE – Membru, GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru, SANDU VERONICA TATIANA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr.138 / 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 25.03.2020

Motivată și tehnoredactată I.D./S.M.D.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.